

॥ वाल्मीकि रामायण ॥

३ अरण्यकाण्ड

अध्याय २८

खरं तु विरथं रामो गदापाणिमवस्थितम् ।
मृदूपूर्वं महातेजाः परहं वाक्यमब्रवीत् ॥ १ ॥

गजाश्वरथसम्बाधे बले महति तिष्ठता ।
कृतं सुदारुणं कर्म सर्वलोकजुगुप्सितम् ॥ २ ॥

उद्देजनीयो भूतानां नृशंसः पापकर्मकृत् ।
ब्रयाणामपि लोकानामीश्वरोऽपि न तिष्ठति ॥ ३ ॥

कर्म लोकविरुद्धं तु कुर्वाणं क्षणदाचर ।
तीक्ष्णं सर्वजनो हन्ति सर्पं दुष्टमिवागतम् ॥ ४ ॥

लोभात्पापानि कुर्वाणः कामाद्वा यो न बुध्यते ।
भ्रष्टः पश्यति तस्यान्तं ब्राह्मणी करकादिव ॥ ५ ॥

वसतो दण्डकारण्ये तापसान्धर्मचारिणः ।
किं नु हत्वा महाभागान्कलं प्राप्स्यसि राक्षस ॥ ६ ॥

न चिरं पापकर्माणः कूरा लोकजुगुप्सिताः ।
ऐश्वर्यं प्राप्य तिष्ठन्ति श्रीर्णमूला इव द्वूमाः ॥ ७ ॥

अवश्यं लभते कर्ता फलं पापस्य कर्मणः ।
घोरं पर्यागते काले द्वूमः पुष्पमिवार्तवम् ॥ ८ ॥

न चिरात्प्राप्यते लोके पापानां कर्मणां फलम् ।
सविषाणामिवान्नानां भुक्तानां क्षणदाचर ॥ ९ ॥

पापमाच्चरतां घोरं लोकस्याप्रियमिच्छताम् ।
अहमासादितो राजा प्राणान्हन्तु निशाचर ॥ १० ॥

अद्य हि त्वां मया मुक्ताः शराः काञ्चनभूषणाः ।
विदार्य निपतिष्यन्ति वल्मीकिमिव पन्नगाः ॥ ११ ॥

ये त्वया दण्डकारण्ये भक्षिता धर्मचारिणः ।
तानद्य निहतः सङ्घये ससैन्योऽनुगमिष्यसि ॥ १२ ॥

अद्य त्वां निहतं बाणैः पश्यन्तु परमर्षयः ।

निरयस्थं विमानस्था ये त्वया हिंसिताः पुरा ॥ १३ ॥

प्रहर त्वं यथाकामं कुरु यत्कं कुलाधम ।
अद्य ते पातयिष्यामि शिरस्तालफलं यथा ॥ १४ ॥

एवमुक्तस्तु रामेण कुद्धः संरक्तलोचनः ।
प्रत्युवाच ततो रामं प्रहसन्कोधमूर्धितः ॥ १५ ॥

प्राकृतान्नाक्षसान्हत्वा युद्धे दशरथात्मज ।
आत्मना कथमात्मानमप्रशस्यं प्रशंससि ॥ १६ ॥

विक्रान्ता बलवन्तो वा ये भवन्ति नरर्षभाः ।
कथयन्ति न ते किं चित्तेजसा स्वेन गर्विताः ॥ १७ ॥

प्राकृतास्त्वकृतात्मानो लोके क्षत्रियपांसनाः ।
निरर्थकं विकत्थन्ते यथा राम विकत्थसे ॥ १८ ॥

कुलं व्यपदिशन्वीरः समरे कोऽभिधास्यति ।
मृत्युकाले हि सम्प्राप्ते स्वयमप्रस्तवे स्तवम् ॥ १९ ॥

सर्वथा तु लघुत्वं ते कत्थनेन विदर्शितम् ।
सुवर्णप्रतिरूपेण तसेनेव कुशाग्निना ॥ २० ॥

न तु मामिह तिष्ठन्तं पश्यसि त्वं गदाधरम् ।
धराधरमिवाकम्प्यं पर्वतं धातुभिश् चितम् ॥ २१ ॥

पर्यासोऽहं गदापाणिर्हन्तुं प्राणाद्रणे तव ।
ब्रयाणामपि लोकानां पाशाहस्त इवान्तकः ॥ २२ ॥

कामं बहूपि वक्तव्यं त्वयि वक्ष्यामि न त्वहम् ।
अस्तं गच्छेद्वि सविता युद्धविप्रस्ततो भवेत् ॥ २३ ॥

चतुर्दश सहस्राणि राक्षसानां हतानि ते ।
त्वद्विनाशात्करोम्यद्य तेषामश्रुप्रमार्जनम् ॥ २४ ॥

इत्युक्त्वा परमकुद्धस्तां गदां परमाङ्गदाम् ।
खरश्चिक्षेप रामाय प्रदीप्तामशनिं यथा ॥ २५ ॥

खरवाहुप्रमुक्ता सा प्रदीप्ता महती गदा ।

भस्मवृक्षांश्च गुल्मांश्च कृत्वागात्तत्समीपतः ॥ २६ ॥

तामापतन्तीं ज्वलितां मृत्युपाशोपमां गदा ।
अन्तरिक्षगतां रामश्चिच्छेद बहुधा श्रैः ॥ २७ ॥

सा विशीर्णा श्रैर्भिन्ना पपात धरणीतले ।
गदामन्त्रौषधिबलैर्व्यालीव विनिपातिता ॥ २८ ॥

The files in this directory are revised versions of the digital files produced by Professor Muneo Tokunaga, Kyoto University, and copyrighted by him. I am grateful to Professor Tokunaga for his agreement to this use of his original files and for permitting the revised versions to be made publicly available.

Dr J. D. Smith ; email: jds10@cam.ac.uk ; <http://bombay.oriental.cam.ac.uk/index.html>

ITRANS conversion questions to: Avinash Chopde javinash@acm.org

Last updated on March 25, 1998; Send corrections to sanskrit@cheerful.com